

**Cigány gyerekek szocializációja
CGB2009, CGB2009L**

**Nappali: heti óraszám: 1 óra gyakorlat
Levelező: félévi óraszám: 5 óra gyakorlat
Zárási forma: gyakorlati jegy
Kreditérték: 2**

TEMATIKA

Nyíregyháza, 2018. szeptember 3.

Összeállította: Dr. Jenei Teréz

**Jóváhagyta: Imre Rubenné dr.
mb. intézetigazgató**

A félév során feldolgozandó témák

1. Ciganológiai/romológiai alapismeretek (A cigányok vázlatos története; nyelve. Ki a cigány?)
Irodalom:
Törzsök Judit: *Kik az „igazi cigányok”?* In. Kovalcsik Katalin (szerk.): *Tanulmányok a cigányság társadalmi helyzete és kultúrája köréből.* Tanítók Kiskönyvtára 9. ELTE – IFA – OM, Budapest, 2002. 29—53.
Szuhay Péter: *A magyarországi cigányság kultúrája: etnikus kultúra vagy a szegénység kultúrája?* Panoráma, Budapest. 1999.
Ladányi János—Szelényi Iván: *Ki a cigány?* Kritika, 1997. december. vagy: Forray R. Katalin (szerk.): *Romológia – Ciganológia.* Dialóg Campus Kiadó, Budapest 2000.
Liégeois, Jan-Pierre: *Romák, cigányok, utazók.* Pont Kiadó, Budapest, 2002.
Binder Mátyás: *Roma nemzetéptítés – történeti és kulturális antropológiai keresztmetszetben.* Eszmélet 77. sz. 2008 tavasz, 130—161.
2. A szocializáció fogalma, szocializációs színterek. Kisebbségek szocializációja.
Bikulturális szocializáció.
Irodalom:
Forray R. Katalin—Hegedüs T. András: *Cigány gyerekek szocializációja.* Aula Kiadó, Budapest, 1998. 23—34.
3. Cigány/roma gyerekek családi szocializációja (A gyerekek státusa a családban, a gyerekekkel kapcsolatos szülői attitűdök)
Irodalom:
Forray R. Katalin—Hegedüs T. András: *Cigány gyerekek szocializációja.* Aula Kiadó, Budapest, 1998.34—55.
Bernard Formoso: A gyermekek szocializációja. In: *Cigányok Európában. 1. Kulturális antropológiai tanulmányok.* Nyugat—Európa. Új Mandátum Kiadó, Budapest. 2000. 80—133.
Károlyi Júlia: „...hanem az életnek...” Családi szocializáció egy észak-kelet-magyarországi cigány közösségben. In: Boreczky Ágnes (szerk.): *Cigányokról másképpen.* Gondolat Kiadó, 2009.
4. A cigány gyerekek nyelvi szocializációja.
Irodalom:
Réger Zita 2002. *Utak a nyelvhez. Nyelvi szocializáció, nyelvi hátrány.* Soros Alapítvány, MTA Nyelvtudományi Intézet, Budapest.
Réger Zita 2002. *Cigány gyermekvilág. Olvasókönyv a cigány gyermekfolklorból.* L’ Harmattan Kiadó, Budapest.
5. A cigány gyerekek intézményi szocializációja. Együtt vagy külön? Kompenzatorikus és emancipatorikus modell.
Irodalom:
Forray R. Katalin: *Cigánykutatás és nevelésszociológia. Iskolakultúra,* 1998./8. 3-14.

Nahalka István: A roma gyermekek iskolai nevelésének helyzete ELTE BTK
http://www.mtaki.hu/tanulmanyok/nahalka_istvan/nahalka_istvan_a_roma_gyerekek_i skolai_nevelese.doc

Kemény István – Janky Béla – Lengyel Gabriella: *A magyarországi cigányság. IV. fejezet.* Gondolat Kiadó, Budapest, 2004. 77-96.

Kézdi Gábor: A roma fiatalok középiskolai továbbtanulása. In: Glatz Ferenc (szerk.): *A cigányok Magyarországon.* MTA Társadalomkutató Központ, Budapest, 2004. 217—229.

Polónyi István: A cigány népesség demográfiai, iskolázottsági és foglalkoztatottsági helyzete – és az abból adódó oktatáspolitikai következtetések. In: Andor Mihály – Reisz Terézia: *A cigányság társadalomismerete.* Iskolakultúra, Pécs, 2002. 133-151.

Károlyi Júlia: Párhuzamos világok, eltérő gyermekképek. Az iskola mint komplex interakciós tér egy antropológiai terepmunka tükrében. In: Szabolcs Éva (szerk.): *Milyen a gyerekcigány?* Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 2007.

José Eugenio Abajo Alcalde: *Cigány gyerekek az iskolában.* Nyitott Könyvműhely, Budapest, 2008. 45—295.

6. Interkulturális—multikulturális nevelés; integráció—inklúzió.

Irodalom:

Forray R. Katalin—Hegedüs T. András: *Cigány gyerekek szocializációja.* Aula Kiadó, Budapest, 1998.153—175.

Bernáth Gábor (szerk.): *Esélyegyenlőség – deszegregáció – integráló pedagógia. Egy stratégia elemei.* Educatio Kht., Budapest, 2008.

Kézdi Gábor – Surányi Éva. *Egy sikeres iskolai integrációs program tapasztalatai. Kutatási összefoglaló.* Educatio Kht., Budapest, 2008.

7. A cigány/roma gyerekek intézményi szocializációját támogató modell értékű programok:

A Biztos Kezdet program

A Good start program: MesÉd program, HSCL program

IPR

Irodalom:

Hátrányos helyzetű gyerekek korai fejlődését segítő programok Magyarországon. A Biztos Kezdet program. In: Brezsnaynszky L. – Györgyiné Harsányi J. – Jenei Teréz (szerk.): *Tanulmányok a kora gyermekkor pedagógiája, pszichológiája köréből.*

Bessenyei Könyvkiadó, Nyíregyháza, 154-162.

A kora gyermekkorai fejlődés megalapozása. Kézikönyv a Biztos Kezdet program munkatársai számára. <http://mek.oszk.hu/18000/18001/18001.pdf>

Jenei Teréz – Kerülő Judit (2014): Kísérlet a pedagógusképzésben részt vevő hallgatók előítéleteinek a csökkentésére. A Good start projekt. In: Juhász Erika – Kozma Tamás (szerk.): *Oktatáskutatás határon innen és túl.* Belvedere Meridionale, Szeged. 210-231.

Bathó Éva. Integrációs pedagógiai rendszer (2003-).

http://oktataskepzes.tka.hu/documents/Programelemzesek/012_ipr.pdf

KÖVETELMÉNYEK

Tantárgy neve	Cigány gyerekek szocializációja
Tantárgy kódja	CGB2009
Meghirdetés féléve	3
Kreditpont	1
Heti kontaktóraszám (elm. + gyak.)	0+1
Félévi követelmény	gyakorlati jegy
Előfeltétel (tantárgyi kód)	--
Tantárgyfelelős neve és beosztása	Dr. Jenei Terézia főiskolai tanár
Tantárgy oktatója és beosztása	Dr. Jenei Terézia főiskolai tanár
Tantárgyfelelős tanszék kódja	TI

A szemináriumokon való részvétel: a TVSZ előírásai szerint.
1 házi dolgozat írása és egy zárthelyi dolgozat írása a félév során.
A házi dolgozat beadásának határideje: 2018. november 20.
A zárthelyi dolgozat időpontja: november 3. hete

Kötelező és ajánlott irodalom:

A szemináriumon elhangzott tananyag.

- 1. Bernard Formoso: A gyermekek szocializációja. In: *Cigányok Európában. 1. Kulturális antropológiai tanulmányok.* Nyugat-Európa. Új Mandátum Kiadó, Bp., 80-133., 2000. ISBN 963 9158 69 0**
- 2. Forray R. Katalin – Hegedűs T. András: *Cigány gyermekek szocializációja.* Aula Kiadó, Bp., 1998. 23-55. ISBN 963 9078 70 0**
- 3. Réger Zita: *Cigány gyermekvilág. Olvasókönyv a cigány gyermekfolklórból.* L' Harmattan Kiadó, Bp., 2002. ISBN 963 86187 8 7**

Ajánlott:

- 4. Réger Zita: *Utak a nyelvhez. Nyelvi szocializáció, nyelvi hátrány.* Soros Alapítvány, MTA Nyelvtudományi Intézet, Bp., 2002. ISBN 963 9074 32 2**
- 5. Szuhay Péter: *A magyarországi cigányság kultúrája: etnikus kultúra vagy a szegénység kultúrája?* Panoráma, Bp., 1999. ISBN 963 243 834 5**

KÖVETELMÉNYEK

Tantárgy neve	Cigány gyerekek szocializációja
Tantárgy kódja	CGB2009L
Meghirdetés féléve	3
Kreditpont	1
Félévi kontaktóraszám (elm. + gyak.)	0+5
Félévi követelmény	gyakorlati jegy
Előfeltétel (tantárgyi kód)	--
Tantárgyfelelős neve és beosztása	Dr. Jenei Terézia főiskolai tanár
Tantárgy oktatója és beosztása	Dr. Jenei Terézia főiskolai tanár
Tantárgyfelelős tanszék kódja	TI

A szemináriumokon való részvétel: a TVSZ előírásai szerint.

1 házi dolgozat írása és egy zárthelyi dolgozat írása a félév során.

A házi dolgozat beadásának határideje: 2018. november 20.

A zárthelyi dolgozat időpontja: a félév végén a csoporttal egyeztetett időpontban.

Kötelező és ajánlott irodalom:

A szemináriumon elhangzott tananyag.

1. Bernard Formoso: A gyermekek szocializációja. In: *Cigányok Európában. 1. Kulturális antropológiai tanulmányok.* Nyugat-Európa. Új Mandátum Kiadó, Bp., 80-133., 2000. ISBN 963 9158 69 0

2. Forray R. Katalin – Hegedűs T. András: *Cigány gyermekek szocializációja.* Aula Kiadó, Bp., 1998. 23-55. ISBN 963 9078 70 0

3. Réger Zita: *Cigány gyermekvilág. Olvasókönyv a cigány gyermekfolklórból.* L' Harmattan Kiadó, Bp., 2002. ISBN 963 86187 8 7

Ajánlott:

4. Réger Zita: *Utak a nyelvhez. Nyelvi szocializáció, nyelvi hátrány.* Soros Alapítvány, MTA Nyelvtudományi Intézet, Bp., 2002. ISBN 963 9074 32 2

5. Szuhay Péter: *A magyarországi cigányság kultúrája: etnikus kultúra vagy a szegénység kultúrája?* Panoráma, Bp., 1999. ISBN 963 243 834 5